

نشست آبان ماه با عنوان: "اخلاقی زیستن در جهان فناورانه" سخنران: دکتر محمدرضا کلاهی

نشست آبان ماه انجمن ایرانی اخلاق در علوم فناوری در سال ۱۳۹۸ با سخنرانی دکتر محمدرضا کلاهی برگزار شد. دکتر محمدرضا کلاهی، عضو هیات علمی پژوهشکده مطالعات فرهنگی و اجتماعی وزارت علوم، موضوع اخلاقی زیستن در جهان فناورانه مورد تحلیل قرار دادند که گزیده ای از نشست در ادامه رایحه شده است:

- می توان در ایران معاصر، از دوره مشروطه تا کنون روی هم رفته دو رویکرد را نسبت به تکنولوژی تفکیک کرد: ۱. رویکرد همراه با شیفتگی ۲. رویکرد همراه با تنفر
- صاحبان رویکرد یکم نسبت به پیشرفت و رفاه حاصل از تکنولوژی حسن نظر دارند و صاحبان رویکرد دوم تبعات تکنولوژی را برای زیستن انسان منفی می بینند و آن را موجب بیگانه شدن انسان از خود و دیگران می دانند. رویکرد نخست، تکنولوژی را ابزار سودمند در اختیار انسان می یابد و رویکرد دوم انسان را ابزاری در اختیار تکنولوژی.
- در کنار یکی از واژگان کلیدی گفتار امروز که "تکنولوژی" یا "فناوری" است کلید واژه دیگر "اخلاق" است، باید دید به درستی منظور اخلاق چیست و چرا در دهه های اخیر مسئله اخلاق برای جامعه ایرانی برجسته شد. برخی متفکران از "خلفیات ایرانیان" و شرح مختصات این خلفیات در دهه های اخیر سخن گفتند.
- چند دهه گذشته از دوره های ایران معاصر را می توان دوران "آرمان های جمعی" توصیف کرد. در میان چنین دورانی است که ابتدا "انقلاب" و سپس "جنگ" رخ می دهد. اما در مقابل آن دوران که دهه های ۴۰ و ۵۰ و حتی ۶۰ می توان رد آن را یافت، از دهه هفتاد هژمونی "آرمان" و "پیروزی" جای خود را به گفتمان دیگری داد که می توان آن را گفتمان "موفقیت" دانست.
- این گفتمان متاخر بر "فرد" به جای "جمع" تاکید دارد؛ فرد انسانی چه باید بکند تا شادتر باشد و فرصت ها را برای خود بیشتر بکند تا موفق تر باشد. در چنین بجهای است که کتابهایی در نقد و بررسی خلفیات ما نگاشته شدند. گفتمان هایی مانند "عقلانیت و معنویت" هم از ویژگی های این دوره متاخر است که من آن را «ذره گرایانه» می نامم.
- اگر نماینده دوره اول را دکتر شریعتی بدانیم، نماینده این گفتمان متاخر را می توان "استاد ملکیان" دانست. گفتمان جناب ملکیان شاید متفح ترین رویکرد متناسب با این دوره متاخر ذره گرایانه است در کنار گفتمان های متمرکز بر "موفقیت".